

Warszawa, 26-11-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Administracyjnego
i Gospodarczego**

V.7100.8.2024.TS

**Pan
Artur Sałata
Wiceprezes Zarządu
Stowarzyszenia Inżynierów
i Techników Komunikacji RP
Oddział w Krośnie
via e-mail**

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo w sprawie niepodwyższania od wielu lat opłat (cen urzędowych) za badania techniczne pojazdów, z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie informuję, że zasygnalizowany problem był przedmiotem wystąpienia Rzecznika, skierowanego w grudniu 2021 r. do Ministerstwa Infrastruktury. We wspomnianym wystąpieniu Rzecznik wyraził wątpliwości odnośnie do tego, czy przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2004 r. w sprawie wysokości opłat związanych z prowadzeniem stacji kontroli pojazdów oraz przeprowadzaniem badań technicznych pojazdów (Dziennik Ustaw Nr 223 poz. 2261), uwzględniają wytyczne zawarte w upoważnieniu ustawowym (koszty wykonywania badań), a tym samym, czy realizują cel wyznaczony przez ustawę – Prawo o ruchu drogowym. Rzecznik wskazał także, iż wieloletni brak waloryzacji opłat za badania techniczne pojazdów spowodował, że doszło do naruszenia równowagi pomiędzy ważnym interesem publicznym, który przemawia za wprowadzeniem

sztynnych cen za usługi świadczone przez stacje kontroli pojazdów, a wymogami ochrony praw przedsiębiorców prowadzących takie stacje. Skutkiem tego, ograniczenie praw właścicieli stacji diagnostycznych, do jakiego doszło w związku z decyzją ustawodawcy o wprowadzeniu urzędowych cen za usługi wykonania badań technicznych pojazdów, nie spełnia standardów konstytucyjnych, bowiem nie respektuje zasady proporcjonalności sensu stricto, która wymaga zachowania odpowiednich proporcji pomiędzy pozytywnym efektem, jaki niesie za sobą dana regulacja prawna, a ciężarami (ograniczeniami) nakładanymi na jednostkę.

W związku z powyższym, Rzecznik zwrócił się do resortu infrastruktury z prośbą o zbadanie sprawy wysokości opłat za badania techniczne pojazdów z punktu widzenia zgodności przepisów w/w rozporządzenia Ministra Infrastruktury z normami i wartościami konstytucyjnymi oraz poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o zajętych stanowisku.

W odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Departament Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury przedstawił argumentację negującą zasadność podwyższenia wysokości opłat za przeprowadzenie badań technicznych pojazdów. Argumentacja ta sprowadza się do tezy, że skoro mimo niezmiennych od kilkunastu lat stawek opłat za badania techniczne pojazdów każdego roku ponad stu nowych przedsiębiorców w kraju podejmuje się prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na wykonywaniu przedmiotowych badań, to wysokość opłat za te badania nie jest zbyt mała (niedostateczna) i nie powoduje, że prowadzenie tego rodzaju biznesu jest nieopłacalne dla przedsiębiorców. Resort Infrastruktury zwrócił też uwagę, że choć najważniejszym elementem systemu badań technicznych pojazdów są przedsiębiorcy prowadzący stacje kontroli pojazdów i diagnozy dokonujący badań technicznych, to właściciele i posiadacze pojazdów ponoszą koszty tych badań. Dlatego też ważnym elementem przy rozpatrywaniu kwestii wysokości opłat regulowanych powinny być także aspekty społeczno-ekonomiczne polskiego społeczeństwa. Dodatkowym argumentem przemawiającym za niedokonywaniem zmiany przepisów regulujących kwestie opłat za badania techniczne pojazdów, który przedstawiło Ministerstwo Infrastruktury, są obecnie prowadzone przez ten resort prace legislacyjne dotyczące wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylającej dyrektywę 2009/40/WE.

W udzielonej Rzecznikowi odpowiedzi Departament Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury nie odniósł się jednak merytorycznie do zarzutu, że ustalone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 2004 r. stawki opłat za badania techniczne pojazdów nie uwzględniają aktualnych kosztów wykonywania tych badań, lecz opierają się na danych historycznych, przez co nie spełniają wymogów wynikających z art. 92 ust. 1 Konstytucji w zakresie realizacji wytycznych zawartych w art. 84a ust. 2 Prawa o ruchu drogowym. Odpowiedź resortu infrastruktury na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich nie realizuje zatem obowiązku organu, do którego zwrócił się Rzecznik, polegającego na udzieleniu żądanych przez niego wyjaśnień (art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, t.j. Dziennik Ustaw z 2024 r., poz. 1264).

W związku z powyższym, Rzecznik ponownie zwrócił się do Ministerstwa Infrastruktury z prośbą o ustosunkowanie się do kwestii zaniechania podwyższania opłat za badania techniczne pojazdów w aspekcie zgodności takiej bezczynności z wytycznymi prawodawcy zawartymi w art. 84a ust. 2 Prawa o ruchu drogowym i jej wpływu na konstytucyjne prawa przedsiębiorców prowadzących stacje diagnostyczne oraz przedstawienie przez resort merytorycznego stanowiska w tej sprawie.

W odpowiedzi na kolejne wystąpienie Rzecznika, Dyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury poinformował, że resort infrastruktury opracował projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw, który wprowadza zmiany w systemie badań technicznych pojazdów. Projektowane przepisy prawa służą wdrożeniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylającej dyrektywę 2009/40/WE (Dz. Urz. UE L 127). Wspomniana dyrektywa określa minimalne wymagania niezbędne w zakresie badań technicznych pojazdów, które powinny wprowadzić poszczególne kraje członkowskie UE, tworząc ramy dla ustanowienia prawidłowego i sprawnego systemu funkcjonowania badań technicznych pojazdów.

Projektowane regulacje prawne przewidują nowelizację unormowań dotyczących diagnostów, w tym nowe brzmienie art. 84a ust. 2 Prawa o ruchu drogowym zawierającego wytyczne dotyczące treści rozporządzenia określającego m.in. wysokość opłat za przeprowadzenie badań technicznych pojazdów. Zgodnie z art. 84a ust. 2 projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw, wydając rozporządzenie, o którym mowa w art. 84a ust. 1 ustawy, minister

właściwy do spraw transportu uwzględni warunki techniczne pojazdów podlegających badaniu technicznemu, konieczność ujednolicenia stosowanych dokumentów oraz koszty wykonywania badań technicznych.

W przypadku zakończenia procesu legislacyjnego i wejścia w życie nowelizacji Prawa o ruchu drogowym, Minister Infrastruktury będzie obowiązany do określenia w drodze rozporządzenia wysokości opłat za przeprowadzenie badań technicznych.

W udzielonej Rzecznikowi odpowiedzi Ministerstwo Infrastruktury po raz kolejny nie przedstawiło merytorycznego stanowiska odnośnie do tego, czy ustalone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 2004 r. stawki opłat za badania techniczne pojazdów, które nie uwzględniają aktualnych kosztów wykonywania tych badań, spełniają wymogi wynikające z art. 92 ust. 1 Konstytucji w zakresie realizacji wytycznych zawartych w art. 84a ust. 2 Prawa o ruchu drogowym. W tej sytuacji, Rzecznik po raz trzeci skierował wystąpienie do Ministerstwa Infrastruktury, w którym zwrócił się z prośbą o ustosunkowanie się do kwestii zaniechania podwyższania opłat za badania techniczne pojazdów w aspekcie zgodności takiej bezczynności z wytycznymi prawodawcy zawartymi w art. 84a ust. 2 Prawa o ruchu drogowym i jej wpływu na konstytucyjne prawa przedsiębiorców prowadzących stacje diagnostyczne.

W piśmie z dnia 26 czerwca 2023 r. resort infrastruktury udzielił merytorycznych wyjaśnień w sprawie niepodwyższania opłat za badania techniczne pojazdów. Ministerstwo zwróciło uwagę, że ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dziennik ustaw z 2023 r. poz. 1047) nie stanowi o obowiązku aktualizacji wysokości opłat za przeprowadzanie badań technicznych. Upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia określającego m.in. wysokość opłat za przeprowadzenie badań technicznych pojazdów nie przewiduje także obowiązku okresowej waloryzacji przedmiotowych opłat w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych za okres wskazany w latach obliczony na podstawie średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych w komunikatach Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Z wytycznych zamieszczonych w upoważnieniu ustawowym wynika jedynie, że wydając wspomniane wyżej rozporządzenie, minister właściwy do spraw transportu powinien uwzględnić koszty wykonywania badań. Przedmiotowe koszty zostały wzięte pod uwagę przy wydaniu przez Ministra Infrastruktury rozporządzenia w sprawie wysokości opłat związanych z prowadzeniem stacji kontroli pojazdów oraz przeprowadzaniem badań technicznych pojazdów.

Niemniej jednak, mając na uwadze, że uwarunkowania rynkowe związane z przeprowadzaniem badań technicznych pojazdów ulegają zmianie, resort infrastruktury prowadzi analizy dotyczące wysokości obecnych kosztów wykonywania badań technicznych, które mogą mieć wpływ na zmianę przepisów rozporządzenia określającego stawki opłat za te badania.

W kwietniu br. Rzecznik powziął informację, że kwestia braku waloryzacji stawek opłat za przeprowadzenie badań technicznych pojazdów samochodowych była przedmiotem obrad Senackiej Komisji Infrastruktury. Efektem prac parlamentarzystów jest stanowisko Komisji Infrastruktury Senatu RP z dnia 3 kwietnia 2024 r. w sprawie dramatycznej sytuacji polskich przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów wykonujących obowiązkowe badania techniczne pojazdów. W powołanym stanowisku komisja senacka uznała za konieczne pilne znowelizowanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wysokości opłat związanych z prowadzeniem stacji kontroli pojazdów oraz przeprowadzaniem badań technicznych pojazdów i ustalenie stawek tych opłat zgodnie z ustawową wytyczną, tj. w oparciu o rzeczywiste koszty wykonywania badań technicznych. Komisja zaapelowała także o opracowanie projektu zmiany ustawy – Prawo o ruchu drogowym polegającej na wprowadzeniu mechanizmu waloryzacji opłat za badania techniczne pojazdów, który będzie uwzględniał wzrost kosztów wykonywania tych badań wynikający ze zmiany sytuacji gospodarczej, postępu technologicznego oraz rozwoju motoryzacji. W opinii komisji, rozwiązanie problemu waloryzacji opłat za badania techniczne pojazdów powinno być priorytetem w działalności resortu infrastruktury, gdyż zagrożone jest funkcjonowanie ponad 5 tysięcy przedsiębiorstw działających w branży stacji kontroli pojazdów. W związku z tym, komisja zwróciła się do Ministra Infrastruktury o przyspieszenie prac legislacyjnych nad zmianą regulacji prawnych normujących kwestie opłat za badania techniczne pojazdów.

Mając powyższe na uwadze, Rzecznik zwrócił się do Dyrektora Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury o poinformowanie, czy resort infrastruktury przystąpił do prac legislacyjnych nad zmianą unormowań regulujących zagadnienie odpłatności za usługi badań technicznych pojazdów - o podjęcie których zaapelowała Komisja Infrastruktury Senatu RP - a jeśli tak, to na jakim etapie znajdują się obecnie te prace.

Z uzyskanej odpowiedzi wynika, że w Ministerstwie Infrastruktury zostały na nowo podjęte prace legislacyjne nad projektem ustawy, który będzie zakładał zmiany w systemie badań technicznych w celu prawidłowego wdrożenia dyrektywy Parlamentu

Europejskiego i Rady 2014/45/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdadności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylającej dyrektywę 2009/40/WE, w tym dotyczące wysokości opłat za przeprowadzanie badań technicznych pojazdów. Obecnie trwa przygotowywanie wniosku o wprowadzenie projektu dokumentu rządowego do Wykazu Prac Legislacyjnych Rady Ministrów oraz oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych. Niemniej jednak, w dniu 26 czerwca br. Ministerstwo Infrastruktury opublikowało komunikat, w którym jednoznacznie poinformowało opinię publiczną, że nie rozpoczęło prac legislacyjnych nad zmianą przepisów regulujących wysokość stawek opłat za badania techniczne.

Z ostatnich doniesień medialnych wynika jednak, że jeszcze w tym roku do wykazu prac legislacyjnych rządu trafi projekt przepisów dotyczący zmiany opłat za badania techniczne pojazdów. Wiceminister Infrastruktury - Stanisław Bukowiec poinformował w Sejmie, że w resorcie infrastruktury trwają intensywne prace nad przygotowaniem projektu nowych rozwiązań legislacyjnych, który zakłada systemową zmianę założeń w zakresie ustalania stawki opłaty za przeprowadzenie badania technicznego poprzez powiązanie wskazanej opłaty z obiektywnym, niezależnym od systemu badań technicznych wskaźnikiem, tak aby zapewnić cykliczną waloryzację tych opłat.

Z poważaniem

Tomasz Schabowski

Ekspert prawny

/-wydano i podpisano elektronicznie/